

Školitelův posudek diplomové práce

Tomáš W. PAVLÍČEK, *Zákonodárcem na doživotí!*, Praha 2008, 134 s. + přílohy

Pan Tomáš Pavlíček se dlouhodobě a s potěšitelnými výsledky zabývá studiem politických a sociálních dějin 19. a počátku 20. století. Jeho zájem lze sledovat dokonce již od dob středoškolských studií, kdy v odborném zisku publikoval přínosný a na svůj věk mimořádně vyzrálý příspěvek k životu a dílu politika A. P. Trojana. Tento svůj zájem, orientovaný částečně i k rodnému regionu, prohluboval i během svého vysokoškolského studia. Prakticky po celou dobu jeho trvání jsem mohl bezprostředně sledovat jeho příkladné studijní úsilí i první kroky k úspěšnému etablování se v prostředí české historické vědy. O jeho výsledcích v tomto směru vypovídá nejen účast na mnoha vědeckých konferencích a řešených projektech, ale především řada vlastních vědeckých studií publikovaných v konferenčních sbornících a odborných časopisech. V neposlední řadě pak o kvalitách práce T. Pavlíčka svědčí i obhájení a splnění jeho vlastního výzkumného projektu v roce 2008 (projekt v rámci tzv. specifického výzkumu FFUK) a samozřejmě též získané první místo v soutěži vědecké činnosti vysokoškolských studentů historie. S ohledem na uvedené skutečnosti je jen přirozeným, že byl podmíněně přijat do interního doktorského studia Ústavu českých dějin.

Předložená diplomová práce T. Pavlíčka sice na jedné straně nepřesahuje rozsah obvyklý pro většinu diplomových prací, na straně druhé se však vymyká úrovni jejího vlastního zpracování. T. Pavlíček si zvolil téma, kterému se dosud nedostalo v české historiografii sebemenší pozornosti a které přes neopominutelnou studii G. Stourzhe z 60. let minulého století zapadlo i v dějepisectví rakouském. T. Pavlíčkovi se však nepodařilo pouze zvolit přitažlivé a vpravdě pionýrské téma, nýbrž se s ním dokázal vypořádat i způsobem vysoce přesahujícím úroveň většiny magisterských prací. Toto konstatování se týká nejen zodpovědné pramenné heuristiky (v českých i rakouských archivech), obeznámenosti s domácí i zahraniční odbornou literaturou a tištěnými prameny, ale především s věcným a vědecky relevantním „Fragestellung“, které bychom spíše hledali u vyzrálého profesionála nežli právě absolvujícího studenta. S uvedeným „Fragestellung“ souvisí i zajímavě a příkladně – ač pro „klasického historika“ možná někdy až trochu násilně – uplatňovaná snaha o interdisciplinární přístup ke zpracování tématu, která se projevuje zejména vtažením sociologického diskursu či metod teorie komunikace a jazyka do zpracovávaného tématu. Jako velmi

pozitivní záležitost hodnotím fakt, že se autor nebojí používat a případně i zavádět nové termíny či přemýšlet o možných nových konceptech výkladu. Uvedené přípravě a postupu samozřejmě odpovídají i výsledky, které zásadně posouvají naše dosavadní nazírání na existenci a význam Panské sněmovny rakouské Říšské rady. T. Pavlíček totiž ve své práci vcelku přesvědčivě ukazuje, že se v případě této komory zdaleka nejednalo o relikv mocenských struktur starých elit v podobě nepotřebné a víceméně bezvýznamné „stáje“ pro byvší „feudály“ či episkopát, jak se jinak ve starší i novější literatuře houževnatě traduje. Z výsledků T. Pavlíčka vyplývá nejen existence nemalého politického významu této instituce v rakouském politickém systému, ale současně i její společenský význam coby měřítka sociální prestiže. Velmi zajímavé je i Pavlíčkovo sledování proměn názorů, strategií a očekávání rakouských vlád od Panské sněmovny v dlouhém časovém horizontu. Pozornost si zaslouží i pokus o komparaci podob a inspirací bikameralismu v evropských státech 19. století.

Při hodnocení ze strany školitele je však zapotřebí zmínit i některé nedostatky předložené práce, resp. navrhnout možnosti jejího rozšíření či snad doplnění. Některé formální nedostatky, zejména pravopisného charakteru, padají zřejmě na vrub poněkud uspěchaného dokončování práce. Pozůstalost A. O. Zeithammera se nenachází pouze v NA, ale právě i v LAPNP (s. 8); používám-li metodu „ideálního typu“, pak je asi lépe nežli na F. Kutnara odkazovat na M. Webera, který se jí zabýval mnohem dříve (s. 10); podrobnější vysvětlení by zasluhovalo i užívání určitých termínů, s nimiž autor pracuje („první společnost“, „druhá společnost“, „Korunní rada“, „neoabsolutismus“) a větší obezřetnost by zasluhovalo rozlišování některých institucí (Státní rada, Říšský sněm, Říšská rada 50. let a Říšská rada po roce 1861 – např. s. 20); za nepodložené pak považuji označení G. Schönerera za velezrádce (s. 43). Nezodpovězeny zůstaly některé automaticky se nabízející otázky – např. proč italský (zřejmě piemontský?) bikamerální systém z března 1848 nebyl pro Rakousko inspirací, když byl na první pohled velmi podobný (s. 33)?

Závěrem bych rád konstatoval, že předložená práce představuje celistvé a mnohvrstevnaté představení tématu, skýtá víceméně komplexní pohled na vývoj důležité ústavní instituce a vyznačuje se nemalým konceptuálním potenciálem. Práci T. Pavlíčka považuji přes drobné nedostatky za zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

Praha 7. 9. 2008

Dr. Luboš Velek

Práci doporučuji i k přijetí ji jako práce rigorosní a navrhuji klasifikaci stupněm vyznamenání.

